

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

»«

Hirdetések

és nyiltéri közlemények
juttatásos közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigschlager K. czégnél

»«

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager K. könyvkereskedésében is felvétetnek
Gromon-utca 2. szám.

Uj év.

Ismerős, jóbarát, rokon szerencsét kíván egymásnak újév napján.

A jókívánságot szívesen hallgatjuk, de örülnénk, ha csak anyyi is menne belőle teljesedésbe, hogy az abszolút jó helyett a mult évinél jobbat hozna az új esztendő.

Ha látnók, hogy verejtékes, fáradságos munkánk jó talajra talál; ha látnók, hogy az általános pangás nyomába élénk forgalom lép; ha látnók, hogy a vizzálykodásokat békés munkálkodás váltja föl, s ha végül látnók, hogy édes hazánk melynek javán mindannyian dolgozunk, jólétnek indul, kulturája emelkedik, intézményei tökélesbülnek s örömmel tekinthetünk nemzeti létünk minden ágazatára.

Évezreden át, évezredes küzdés és öntudatos munka árán szereztük nemzeti kicsesinket. Méltán büszkének lehetünk rájuk. Évezredes mult után van-e okunk félni, hogy az erős magyar nép nem fogja megállhatni helyét szomszédjai mellett? S ha sir is az ég egyik szemével, a másikkal ne nevezhetve?

Ámbár a viszontagságok özöne zúdult reánk, bárha rosszszabra is fordult sorsunk: a magyar, évezredes mult után nem veszti el bizalmát a régi érényben.

Még meg vagyunk. Még nyugodtan ülünk ősi fészünkben, ohonnan a rossz szomszéd ki nem űzhet. Még erőt add nekünk a szent érzés: szeretjük hazánkat! Szeretjük jobban mint bármely más nemzet fiait. rajognak érte, csüngünk rajta!

S e szent érzés, mely évezrednél tovább vezérelt, hatalmas fegyver. Ezzel a fegyverrel vivjük mi harcainkat. Ez a fegyver segít ki minden bajból. Ez a fegyver ma is éles, rozsa nem marja.

S erre az erőgünkre ma nagyobb a szükségünk, mint valaha. Ma, amikor annyi vész fenyeget, ma kell a hazaszeretben egyesülnünk, hogy bátor lélekkel kiállhassuk a veszélyeket s épen kerülhessünk ki belőlük. Mérsékléssel éljünk hazaszeretünkkel, amikor

arról van szó, hogy a hazának szolgálatot teszünk; erélyesen és hátaozottan, amikor nemzeti jussunkat védjük.

Mérsékléssel: mert nem az tesz a hazának jobb szolgálatot, aki érdekeink megvédése véget belevisz a harciba, hanem az, aki a hazát szükségtelen harctól megóva, érdekeit békés fejlődés útján mozdítja elő.

Erélyesen és hátaozottan: mert nincs okunk félni senki fiától amikor Isten és igazság oltalma alatt nemzeti létünk fentartásáért küzdünk.

A mostani zord időben minden igazi hazafi jól véssé emlékezetébe, hogy mindannyian egy nemzet fiait vagyunk, egy ezredéves, harcuzott, derék nemzetnek hűséges fiait s bizunk a magyarok istenében, hogy teljesíti kívánságunkat, amikor egymásnak az esztendő első napján:

„Boldog újévet kívánunk!”

A délvidéki kivándorlás.

— Az óbecsei főszolgabíró rópirata. —

(Vége.)

De eltekintve ettől, a mai nehéz kereseti viszonyok között a női munkásságára is kiváló suly volna fektetendő. Oly kereseti ágak meghonosítására kell törekednünk, melyben a nők munkássága is kiterjedten volna igénybe vehető.

Itt a délvidéken a szerb vászon-szövés és a szőnyeg szövészet (tylim) terén, közlakosságunknak női osztálya oly ügyes és izlése immár oly fejlett, hogy készítményei a külföldi világkiállítások művelt látogatóinak figyelmét is magára vonták.

Ezen háziipart fejleszteni és a társadalom támogatásával — istápolni kellene. Szükséges volna, ha megynként a munkások is az érdeklődő intelligetia elemeiből munkás érdekeket szolgáló és védő központok alakulnának, melyek földmivelő és iparos népünk érdekeit kifelé és befelé önzetlenül képviselvé, figyelemmel lennének, úgy a közkereseti viszonyokra, mint a munkások állapotára s ott, a hol a munkások érdekei kívánják, ott mint a hatalmas testület hivatott képviselői jelennének meg, védeni a munkást, az érdeket az igazságtalanu támadó ellen, képviselni őt a hatóságok előtt, kikutatni a termelő helyeket és a fogyasztás piacait, közvetíteni a termények és

termékek, valamint a munkás szükségleteinek fedezésére szükséges javakat, megkeresni a munka helyeit, szóval hatalmas védelmezői lennének annak a földmivelő és iparos osztálynak, mely a kivándorlók legnagyobb százalékát teszi ki, még pedig leginkább azon okból, mert teljesen támasz nélkül állva, ki van szolgáltatva hazájában a munkauzorsások lelketlen úzérkedéseinek.

A társadalomnak kell továbbá előkészíteni a talajt, hogy mielőbb megállapíttassék a létminimum és mentesíttessék az minden adó, minden teher alól, mert csak így lesz a munkabíró és munkaszerető munkás és családjának léte, jövője biztosítva.

Vége erős okát látja a kivándorlásnak, hazánk földmegosztásában. Nem a latifundiumok, majoratusok, papi vagyon, az ugynevezett holt kéz tulajdonában levő ingatlanok secularisatióját, fölösztását kívánja. Sőt hátaozottan kívánatosnak tartja, hogy ezen vagyon élvezetében maradjanak meg azok, akik annak jelenleg is birtokos tulajdonosai. Amde a legteljesebb mérvben kárhoztatja azt a kezelési módot, azt a gazdálkodási rendszert, mely ezeken üzetik.

Kárhoztatandók a birtokos-tulajdonosok, de nemzeti érdekekből is.

Az óriási latifundium tulajdonosának persze kényelmesebb, egyszerűbb, ha egy bérlő veszi kezébe gazdaságát, s így csak egy egynél áll számadási viszonyban. Nem lehetne-e ezen egy bérlő óriási földmivelő megosztani több kis bérlő között akként, hogy a birtokok, kisebb parcellákra osztva, adtván bérbé, egyrészt föltétlenül több hasznót, magasabb bért biztosítanak a tulajdonosoknak, de még ez által keresethez, megélhetési forráshoz juttatná azon elemet, mely a munkát keresi s itt megtalálván, nem kényszerítenék a munkahelyének keresése céljából távol a hazából kivándorolni.

Boldog lenne ez ország és ennek lakossága, ha a magasabb társadalom nemzeti gondolkozása ily irányban jutna érvényre.

Vagy még helyesebb lenne e birtokokon az örök-bérendszer behozatala, mely intézmény más államokban oly fényesen bevált.

Nem kell félnünk attól, hogy a birtokok ilyenén elaprózása folytán megszűnik a haladás, a földmiveléssel kapcsolatos ágak, a gépipar, állattenyésztés stb. terén, mert ez éppen ellenkezőleg áll. Minél többen foglalkoznak egy kenyérkereseti ágban, annál több a versenyzők száma, annál többen igyekeznek minél tökéletesebbet, mentül olcsóbban, mentül gyorsabban elérni, mely nemes verseny föltétlenül maga után vonja a föllendülést az illető foglalkozás mellék ágain.

De nemcsak az által tartjuk hazánk polgárait itthon, hogy munkát, új keresetforrásokat és ennek megfelelő munkabért, jobb megélhetést biztosítsunk nekik; de ezáltal is, ha igyekeznük hibáit javítani.

TÁRCA.

Az új ruha.

Tegnap délben a Központi Pályaudvar körül kódorogtam egy kollégámmal. A munkás-utca tájékán egy ismerősnek látszó alakot láttunk, aki elmerülve tárgyalt egy hordárral. Kételkedve néztünk feléje s majdnem egyszerre kiáltottunk föl mind a ketten:

— Nini, ez Balázs...

Közelebb mentünk és figyelmesebben megnéztük, — csakugyan Balázs volt. Valaha egy iskolába jártunk vele s akkor tanároknak és tanulóknak csak egy véleményünk volt róla: hogy Balázs mint parlamenti vezér; vagy mint miniszterelnök fogja bevégezni a pályáját. Könnyed, genális és ügyes volt, a professzorok nem mondhattak előtte ostobaságot, mert ki-nevette őket, felső gimnazista korában egyszer politikai cikket írt egy elterjedt napilapba. A tehetősebb apák (akiknek együgyű fiaik voltak) bánatosan mondták, mikor a Balázs csodálatos tehetségét emlegették előttük:

— A jó Isten is csak igazságtalan, mint az emberek. Egynek mindent megad, a másiktól a legkevesebbet is megvonja...

Balázs azonban nem lett miniszterelnök, egyetemi korszaka alatt kellemetlen viszonyok közé keveredett s egyszer csak elhallgatott róla mindenki. Mikor a többi kollégái már mind a diplomájuk révén keresték a kenyerüket, Balázs még mindig ötven forintért dolgozott egy híres vedőgyvéd oldalán.

Két vagy három év óta nem látták s most megtűdve néztük végig. Balázs szánalmas szituációban volt, kopottan, megtépve suttogott a hordárral, czi-

lindere és cipői nagyon rossz napokról beszéltek. Rojtos kézelője kibukkant piszkos kabátjából — Balázs egész alakja szinte szemléltetőleg fejezte ki, hogy napok óta nem evett. Közelebb mentünk hozzá és megszólítottuk.

— Szervusz öreg, hogy kerülsz ide?...

A homloka csucusáig elpirult és hirtelen lesütötte a szemét.

— Tegnap érkeztem, dadogta, a holmim még künn van a pályaudvaron.

Nyilvánvaló hazugság volt ez s mi szánalmasan néztünk végig rajta. Balázs kinosan harapta az ajkát, látszott, hogy föltétlenül szívesen venné, ha a föld jóságosan megnyílnék alatta...

Hívtuk, hogy kíséren el bennünket s a Keresési uton felültünk egy vilamos kocsira. A kocsiban ült egy fiatal asszony, — a szegény Balázs télenken húzódtott meg a legbelső sorokban. Olyan kicsinyre összezsugorodott, mint egy sündisznó, s bátortalanul tekintett kifelé a kocsizuzmarás ablakán.

A nemzeti Színháznál leszálunk s miután a kollégámmal egy egyetértő pillantást váltottunk volna, így szóltam Balázshoz:

— Menjünk be valami kávéházba ott elbeszélgethetünk egy félóracsát...

Meglapulva, ügyetlenül baktatott végig Balázs a fényes, bronzszínű kávéházon, amelynek nagy, világos ablakain át betűzött a téli napsugár. A kassza cognakos poharai szívárványos fényben csillogtak s vakító sugarak szöktek végig a teáskannák ezüstjén. Oly előkelő és szép volt minden itt, — Balázs derengve ült le az egyik asztal mellé, s óvatosan huzta be toprongyos cipőit, nehogy a vendégek meglássák.

A pincér kissé fitymálva kérdezte tőle:

— Mit parancsol?

Balázs szemérmesen sugta, anélkül, hogy a fehér márványasztalról föltétezt volna:

— Sziveskedjék egy kávéhozni, egy forró kávé.

A szívem elfacsarodott az ügyefogyott ember láttára és egyszer a vállára tettem a kezem:

— Légy őszinte, te nagy nyomoruságban vagy. Nekünk mindent elbeszélhetsz, hiszen gyermekkori pajtások vagyunk.

Balázs letette a kanalat, könnyei végig folytak arczán.

— Jó mondta, tudjátok hát meg. Öt nap óta nem ettem meleg ételt, tíz nap előtt adtam ki a legutolsó husz krajczáromat. Azt hiszem el kell pusztulnom, ... egy kutya se néz rám jó szemmel. Nem mehetek emberek közé, nem kérhetek senkitől jóakaratot, hiszen ki áll velem szóba, ha ezzel a külsővel fölkeresem. ... Nem merek a villamosra ülni, mert az emberek elhúzódnak mellőlem. ... Tiszteséges kávéházba le sem ülhetek, mert a vendégek kinéznék. ... Arra sícsz erőm, hogy megöljem magam, mert nyomoruságomban még gyáva is vagyok.

Mikor Balázs megitta a kávéját; így szólottunk hozzá:

— Jöjj velünk, majd csinálunk valamit. ...

Bevittek egy borbélyhoz, aki megnyírta, egy fehérneműs boltban kemény mellvértű, hófehér galléros ingeket és kézelőket vásároltunk a számára. A belváros egy szabóüzletében pedig huszonkét forintért pompás öltözetet vásároltunk. A emberek nem is tudják, milyen potom árért leh-t ruhát szerezni Budapesten. Balázs sötétkék, huszonkét forintos ruhájában, melyből gönyörűen vált ki egy világos nyakendő, a váci-utczán és az Andráshy-uton sem kell magát szégyelnie.

Szembetűnő, föltűnő a magyar és szerb paraszt-asszony fényűzése ruhákban s ezen költséges fényűzés különösen ott ötlük szemünkbe, hol ezen két faj vegyenes lakik a folyton gyarapodó, szorgalmas és szerény németiséggel, svábsággal.

A legszomorubb a dologban az, hogy e tekintetben nem tehetünk különbséget a módosabb és szegényebb néposztály között.

A szegény utánozza a tehetősebbet, ép oly fényűzést fejtve ki, mint emez s ennek azután mi a következménye?

Egyrészt az óriás léptekkel haladó közelszegényedés, másrészt az erkölcsök romlása, mert népünk hiu asszonyai, leányai inkább legszentebb szüzi erőneket bocsátják áruba, semmint lemondjanak a cifra, drága ruha viseléséről.

Itt is csak a társadalom oktató szava tarthatja vissza népünket ez utálatos szokástól. Csak a papok és tanítók lelkes közreműködése, nevelő munkálkodása mentheti meg népünket a hazának.

Itt vannak helyén a szabad lyceumok, a népies fölolvadások tartása s üdvös oktató tartalma népies sajtó termékek ingyenes szétosztása.

Gondoskodni kell a közegészségről. Nem e lehetne itt a társadalomnak akként segíteni, hogy igénybe véve a községi szegény- és kórházalapokat, állami segélyvel minden egyes községi létesítménynek a kor színvonalán álló dolog- és szegényházzal kapcsolatosan modern szanatóriumok?

Avagy meglehetne honosítani az angol Wookhouse intézményt, mely a humanitarius gondolkodásnak tényleges sikeres létesítménye.

Ugyanitt említem föl az olosó népkonyhák, melegedő szobák és azon társulatok üdvös hivatását, mely a szegény osztály fölruházását tűzte ki célul. Ezen intézmények mindenütt társadalmilag létesítendőek volnának.

Végre állami életünk berendezésében annak bírói és közigazgatási működését illetően nevelünk kell oly tisztikart, mely a tudatlan munkásnép érdekeit proprio motu s ne csak kényszerűségből viselje szívében.

Az „ingyenes jogvédelem“ a legszeleesebb körben volna létesítendő, hogy lássa a nép e hazában, e téren is, hogy történik róla gondoskodás hogy nincsen gyámoltalanságában magára hagyatva.

Nagy hiba továbbá nálunk az, hogy habár a negyvennyolcas idők szabadszelleme által szült törvényeink megszüntették a rendek, az osztályok uralmát, ámde sajnos tapasztaljuk, hogy ezen uralom még mindig megvan.

Nincs meg a közös érzés. A bársony bölcseben ringatott, büszke arisztokrata, (a születési ügy, mint a pénzarisztokratia) kevélyen vonja vissza a kezét a teknőben rugdosott — kérges, de munkát igazoló — paraszt jobbjától.

Míg ezek a helyzetek léteznek, míg ezek a társadalmi coterriák különálltan fönállanak, míg ezen válaszfalak le nem dőlnek, míg egymás szeretetében a társadalom homogenitásban egyenlővé nem leszünk, míg a felsőbb társadalom, mint az olaj a vízben csak a felszínen tud uszni, addig nem várhatjuk közviszonyaink javulását, addig hiába várjuk ezek segélyét a mentés körül.

Városi közgyűlés.

Panesova, 1902. decz 31.

Szinte botránys az a nemtörőmség, melylyel a mi városatyáink az összes városi ügyeket tárgyalni egyedül hivatott közgyűlések iránt viseltetnek.

Valahol egy pár csinos cipőt is vettünk, s Balázs egyszerre fényes gavalléra vedlett át a szemünk előtt. Sohasem láttam ilyen csodát: a megörnyedt batoralán fia egyszerre kiegyenesedett, szeméi csillogni kezdtek, egy finom hajfűrt kaczeron omlott le magas homlokán. Balázs rágyújtott egy szivarra s kényelmes, rengő lépésekben kísért bennünket végig a belváros elegáns utcáin.

— Nagyszerű kilátásaim vannak, — mondta szivarozva — egy politikai gróf régen ígéri, hogy velem írta meg a memoireit. Ez hozna a konyhára pár ezer forintot, akkor aztán könnyen beszélök a világgal.

Látszotl, mint tér vissza szívébe a remény, a bizalom, mint formálódik meg lelkében a jövő színes képe. Egyszerre fűgév és elméssé lett, szellemes apercu-eket mondott az ismerős járókelőkre — szóval Balázs a régi Balázs volt ismét, akit a miniszterelnöki székre predestináltak a gyermekkorai pajtások.

Együtt mentünk ebédelni s Balázs hanyagul szólott a pinczérnek:

— Hé, barátom, adja csak idebb a mustárt... A filet jól legyen sütvé... Hozzon egy forró kávét — de gyorsan mozogjanak a lábai...

Ugy beszélt, mint egy ur, aki megjelenésének értékével teljesen tisztában van. Harminezöt forint árú különböző ruha egyszerre elméssé, vidámmá, sőt okossá tette ezt a szomorú, elcsüggedt és szinte ostoba fizikót:

Ebéd után, miközben óvatossággal böles vágta le a szivarja végét, — így szólott mosolyogva:

— Néha vannak perczeim, amikor elhagyom magam... De teringettét, nem kell engem félténi... Jön még egy jó idő, meglássátok, amikor a lábam alá gyűröm ezt az egész együgyű eszeselést...

Álljanak a tárgysorozaton akár fontos vagy a legéletbevágóbb ügyek is a közgyűlési terem rendesen kong az ürességtől.

A bizottsági tagok egyrésze, választottak és virilisták egyaránt állandóan távol maradnak; másik része csak immel-ámmal fel-felneéz és csak a legkisebb rész az a mely, sem az időtől sem magánügyeiktől vissza nem tartatva magát, állandó látogatója a közgyűléseknek.

Ezen szomorú jelenségnek okát pedig senki sem tudja adni. Mert személyeknek vagy egész fractióknak egymás iránti gyűlölsége nem ok a kötelesség mulasztására.

Igen is kötelességet mulasztja mindazon bizottsági tag, kik alapos ok és elháríthatatlan akadály nélkül nem vesz részt a város akár fontos akár kevésbé fontos ügyeinek tárgyalásán.

Különösen a polgárság bizalmából ott helyt foglaló választott bizottsági tagokra vonatkozik ez. Ezeknek főbenjáró erkölcsi kötelességök, választóiknak tett ígéreteik folytán is, hogy a város sorsának intézésében mindenkor teljes odaállással részt vegyenek.

Ha ezen kötelességteljesítés akármi oknál fogva kényelmetlen nekik, úgy köszönjenek le, a polgárság majd másokat választ, kik több értéket tulajdonítanak a választók bizalmának.

Az utóbbi időben tapasztalt indolencia — melyre különben az elnöklő főispán is eléggé érthetően rámutatott a mai közgyűlésen — kötelességünké teszi a felszólalást.

A város érdekében kívánjuk, hogy az ne legyen pusztában elhangzó szó.

* * *

Hét, mond hét városatyá jelenlétében nyitotta meg bajsai Zákó Milán főispán a közgyűlést valamivel 9 óra után.

A tanácskozás folyamán aztán egyenkint szállingoztak a városatagok úgy hogy 10 óra 22-re szaporodtak.

A tárgyalás egészen sima volt s meglehetősen gyors tempóban haladt egészen a 14 pontig. Itt aztán meglepő dolog történt. Az egyik pártnak egyetlen jelenlevő tagja, Graff J. Pál ugyanis tekintettel arra, hogy sok fontos és életbevágó ügy van még hátra, hogy a városi képviselők az év utolsó napján másfél is sokféleképpen vannak igénybe véve — azt indítványozta, hogy a közgyűlés felfüggesztessék s január 3-án folytatassák. Winterfeld bizottsági tag felszólalása után az elnöklő főispán a közgyűlést felfüggesztette és a tárgyalás folytatását január hó 5-ére halasztotta.

A szombati közgyűlés lefolyásáról adjuk a következő tudósítást:

1.) Polgármester havi jelentése a vár. törvényhatóság október-november havi állapotáról. — A jelentés kapcsán Gruby Ignác felszólalt a városi korlátozás megszüntetése tárgyában. Az ügyész és főispán megnyugtató felvilágosítása után a jelentés tudomásul vétetett.

2.) Ugyanannak jelentése kolozsvári útjáról. — Tudomásul szolgált.

3.) Belügyminiszeri határozat a tvht. bizottság 16 közgy. 1902. számú határozatának megsemmisítése tárgyában. — A rendelet, melynek értelmében a városi ügyész nem köteles a város érdekében és nevében indítandó perekről a jogügyi bizottságnak előzetesen jelentést tenni — tudomásul szolgált.

4.) Kereskedelmi miniszeri leirat a kereskedelmi kamarai külltagok választása tárgyában. — A választást vezető bizottság elnökül Szabó János főjegyző, tagjául Lövinger Lázár, Mannó György, Radda Frigyes, Szubotics Elek, Wittgischlager Károly és Stojanovics M. György választott.

5.) Öt közigazgatási bizottsági tag választása. — Megválasztott dr. Alexics Szilárd, Christián Antal, dr. Radda Ignác, dr. Lazarovics György és May Márk.

6.) Az igazoló választmány újja alakítása. — Főispán kinevezte elnökül: dr. Scsitinszky Adolfot tagokul Martin Imrét, Bauer J. Ferenczet és Jagodics Sándort; a közgyűlés megválasztotta: Bachmann Antalt, Graff J. Pált, Jovanovics J. Pált, dr. Kaszapinovics Szetiszlávt és dr. Jovanovics Istvánt.

7.) Az ujoncz állítási bizottság újja alakítása. — Rendes tagokul megválasztottak: Dunajtsik Fülöp és Pavlov Kuzmann; póttagok: Antoniev Sándor és Winterfeld János.

8.) A lóvató bizottság újja alakítása. — Elnöknek Gramberg Adolf alezredes, tisztviselőnek Jovanovics Sándor tanácsnok választott; a főispán kinevezte becsüsöknek: Hermann Józsefet, Welker Dánielt és Zsifkovics Tivadart.

9.) Két számonkérőszéki tag választása. — Megválasztottak: Christián Antal és dr. Lazarovics György.

10.) Ügyész kijelölése az 1903. évre. — Ügyész helyettes lett 1903. évre dr. Gadjanszky Milán.

11.) A gazdasági ismétlő iskola is ezzel kapcsolatos mintagazdaság ügye. — Határozat hozatalra január 17-ére rendkívüli közgyűlés hivatik egybe.

12.) Jelentés három virilis póttagnak rendes taggá való föllépéséről. — Todorovits Szvetozár, Zsurzul Radivoj és Balgács Lőrincz póttagok föllépése tudomásul szolgált.

13.) Jelentés a torontálmegyei főispáni beigtatási ünnepélyen való részvételéről. — Tudomásul szolgált.

A január hó 5-én folytatolagosan tartandó közgyűlés napirendje a következő:

14.) A tisztviselők fizetésének rendezésére kiküldött bizottság javaslata.

15.) Weisz Wilmos számtiszt leköszönésének bejelentése.

16.) A torontálvásárhelyi Kossuth Lajos szobor-bizottság kérelme adomány iránt.

17.) A baromfi tenyésztők országos egyesületének felhívása az egyletbe való belépésre.

18.) Benkő Károly eltartási díjainak fedezése czéljából póthitel iránti előterjesztés.

19.) Tanácsi előterjesztés a honvéd hadapród iskolai városi alapítványi helynek betöltése tárgyában.

20.) Indítvány az 1903. évre kiosztandó segélyek ügyében.

21.) Tanácsi jelentés a közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében kiosztott segélyekről.

22.) Tanácsi jelentés az előfogati szolgálmány bérbeadása tárgyában megtartott árverés eredményéről.

23.) Indítvány a vár. közbiztonság vágandó borjuk után vágatási díj megállapítása iránt.

24.) Tanácsi indítvány a vár. hidmérlegek részére felállítandó faház ügyében.

25.) Bacsánovics János kávék kérelme járadajj leszállítása iránt.

26.) Gyorgyevics Mihály és társai bözagyárosok kérelme a bóza után kivetett fogyasztási adó leszállítása iránt.

27.) Özv. Hefner Antalné nyugdíj iránti kérvénye.

28.) Dr. Nenadovics Lyubomir szabadság iránti kérvénye.

29.) Polgármesteri előterjesztés az itt állomásozó közös hadseregbeli tisztek étkezőjének berendezéséhez leendő hozzájárulás tárgyában.

30.) Hrehus József és Baletics Jakab dijnokok segély iránti kérelme.

31.) Özv. Petrovics Andrásné kérvénye néhai férje után felmerült temetési költségek engedélyezése tárgyában.

32.) Querfeld Vilmos városi adótsízt segély iránti kérelme.

33.) A magyar hajózási-egyesületnek megkeresése, a városnak az egyleti tagok sorába való belépése tárgyában.

34.) A kereskedelmi miniszter leirata, a Réva-ujfalvi út sorompon belüli részének újja kövezése tárgyában.

35.) Előterjesztés a vár. pénztárban levő 88.271 kor. 23 fill. pénzkészletnek elhelyezése tárgyában.

36.) Tanácsi jelentés a városi csatornázási és árvízvédelmi ügyekben.

Előfizetési felhívás.

Január hó elsejével új előfizetést nyitunk lapunkra.

A „Végvidék“ előfizetési ára:

Egész évre . . . . 12 korona.

Fél évre . . . . 6 korona.

Negyed évre . . . . 3 korona.

Kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése december hó végén lejárt, hogy azt mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

H I R E K.

Munkatárainknak, előfizetőinknek és olvasóinknak boldog újévet kívánunk.

— **Adomány a Társaskörnek.** Báró Dániel Ernő városunk közszeretében álló országgyűlési képviselője a „Panesovai Társaskör“ házépítési alapja javára 200 koronát adományozott.

— **Főispáni beiktató.** Dr. Dellimanics Lajos Torontál vármegye főispánjának beigtató ünnepén városunkból részt vettek B. Zákó Milán Panesova és Versecz városok főispánja, Dr. Karattur Arthur vár főügyész, Lestvánszky János rendőrfőkapitány és Fa István trh. biz. tag.

— **Névnep.** János napját városunk rendőrsége is megülte. A rendőrségi tisztviselők Rakicsics Sándor alkaptány vezetése alatt testületileg keresték fel Lestvánszky János rendőrfőkapitányt hivatalos helyiségében, hol Rakicsics alkaptány tolmácsolta a tisztikar jókívánságait. A kitüntetett meghatottan mondott köszönetet.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Risztics Milán beresztőci áll. el. iskolai tanítót a pancsovai felsővárosi áll. iskolához helyezte át.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Hoffmann Károly hatvani polgári iskolai segéd tanítót, városunk szülőttét, polgári iskolai rendes tanítvá nevezte ki.

— **Újévi tisztelgés.** A városi tisztikár Mattanovich Adolf polgármester vezetése alatt ma délelőtt 10 órakor tiszteleg Z á k ó Milán főispánnal az új év alkalmából.

— **Pancsova 1902-ben.** Városunknak a most elmúlt év népességi mozgalmáról a következő adatok nyújtanak áttekinthető képet. 1902-ben született 585 gyermek, 292 fiú és 293 leány. Ezek közül volt rom. kath. 219, gör. kel. 251, ev. reform. 23, ág. hitv. evang. 77, izraelita 12 és 3 felekezet nélküli. Törvénytelen gyermek 43 született, a mi az összes születésnek 7-4%-a. Ikerszülés 4 volt; halva született 9. — Halálozás volt 585 és pedig 323 férfi és 262 nő. Felekezet szerint meghalt rom. kath. 221, gör. kel. 291, ev. reform. 16, ág. hitv. evang. 45, gör. kath. 1, izraelita 9 és felekezet nélküli 2. Az öngyilkosok száma 5 volt. — H á z a s s á g k ö t é s volt 178. Ezekből volt 35 vegyes házasság és pedig rom. kath. — gör. kel. 9, rom. kath. — ev. reform. 6, rom. kath. ág. hitv. ev. 11, gör. kel. — ág. hitv. ev. 5 és ág. hitv. ev. — ev. reform. 4 esetben.

— **Újévi üdvözlések megváltása.** A „Gromon Dezső” magyarnyelvtanítói egyesület által kibocsátott leveket eddig a következők váltották meg az újévi üdvözléseket:

Dr. Gyertyánffy Jenő 10 K.-val, Bachmann Antal 6 K.-val, Dr. Scsitinszky Adolf 5 K.-val, Christian Antal 5 K.-val, Faix B. Lipót 2 K.-val, Dózsa Imre 2 K.-val, kiknek az egyesület igazgatósága ez uton mond szíves köszönetet.

— **A hivatalos másolások ára.** Az új közigazgatási rendről kiadott utasításokban a belügyminiszter megállapítja azon hivatalos iratok másolatainak az árát, amelyeket a felek az egyes hivatalokban működő díjnokokkal másolathatnak le az alispán engedélyével. A rendelkezés elég csinos árakat szab meg. Egy oldal másolás 1 korona, minden további oldal 50 fillér és egy oldalon 32 sornál nem muszáj többnek lenni, de ennyinek okvetlen, mert különben nem lesz korona. De elébe vág a miniszteri előrelátás a díjnoki csöndes furfangnak is arra nézvezt hogy a szavak előrenyújtásával és a sorok szétszórtásával meg ne növezzék a díjnoki a másolás árát. Ilyen esetben a díjakat — így rendeli az utasítás — az irattárnok a felére köteles leszállítani.

— **A kézbesítés új rendje.** A kézbesítésre vonatkozó 1901. évi XX. törvényzikk a mai nappal lép érvénybe. Ezentul az összes közigazgatási hatóságok hivatalok és közegyek részéről magánfelekhez intézett hivatalos iratok kézbesítése rendszerint postai uton történik. A hatóságokat megillető portómentesség ezentul a helyi forgalomra is kiterjed. A hatósági iratok (határozás, idézés, értesítés) még akkor is posta útján kézbesítettek, ha a felek más hatóság (vármegye, város, járás) területén laknak. A megmagyarazást igénylő, valamint a kényszer kézbesítéseket a sz. kir. és törvényhatósági városokban a bejelentési hivatalok, egyébütt a rendőrkapitányságok illetve községi előjáróságok teljesítik.

— **Ragályos betegségek.** A ragályos betegek száma szaporodik. Jelenleg van 29 kanyoró, 1 difteritisz és 1 vörheny beteg.

— **Bezárt iskolák.** A felsővárosi áll. iskolának a belvárosi szerb templom melletti I. és II. fiú- és leányosztályait valamint a szerb- és felsővárosi áll. óvodákat december 29-től számítva 14 napra bezárták kanyoró járvány miatt.

— **Eltörlik az adóhivatalokat.** Nehogy valami indokolatlan nagy öröme induljon a közönség, sietünk kijelenteni, hogy csak az „adóhivatal” címet törlik el egyebekben a régi marad ez az intézmény. Abból az alkalmából, hogy a vármegye 1903. évi január 1. től kezdve megszűnnek vagyon és pénzt kezelni, a törvény megszünteti a kir. adóhivatal elnevezését és helyette a magy. kir. állampénztár címmel látja el a kir. adóhivatalokat. A pénzügyminiszter azonban körrendeletet intézett a kir. pénzügyigazgatóságokhoz, hogy a törvény ezen intézkedését 1903. évi január 1-én még nem lépteti életbe, vagyis a magy. kir. adóhivatalok egyelőre tovább is viselik a régi címet.

— **Ujtítás a marhalevél kiadásánál.** Nagy fontosságú ujtítás lép életbe az 1903. év első napjától kezdve a marhalevél-úrlapok kezelése és kiadása körül. Ennek az ujtításnak bizonyára a községi jegyők fognak leginkább örülni, mert ezután azon kir. adóhivatalnál kapják meg marhalevél úrlap szükségletüket, ahol az érte járó díjat befizetik. Ez az ujtítás, amilyen csekélynek látszik, oly fontos és modern ujtítás közigazgatásunk reformjában. Az erre vonatkozó pénzügyminiszteri körrendelet arra van alapítva, hogy az 1902. évi III. t. c. és a törvény végrehajtása tárgyában kiadott utasítás rendelkezése értelmében a vármegyei hatóságok sem pénzt, sem pénzügyi ügy első napjától kezdve nem kezelhetnek. A marhalevél úrlapok azután is régi formájukban maradnak: négy, tizenkettő és huszfilléresek és csak a két utóbbi lesz fehér és sárga színben kapható, ahogy az ujtítás tavaly életbe lépet. A megszámozott úrlapokat, a díj befizetése mellet, az adóhivatalok kötelesek azonnal kiadni. A királyi bélyegraktár hivatalok december utolsó napján vették át az eddig is használt pecsétet és számozógépeket a vármegyei törvényhatóságaitól.

— **A munkáspénztár halottai.** Erdékes példával illusztrálhatjuk az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédszolgálati bizottság munkáját. Mikor a segélypénztárról szóló törvény életbe lépett, Radó

Dénes vármegyei birtokosnak egyik cselédjét, Herbath El-keket már az első hónapban baleset érte, a szecskavágógép összeroncsolta jobb kezét. A szerencsétlen cseléd, a kinek felesége és kiskorú gyermeke is volt, munkaképtelenné vált. A segélypénztár a mellett, hogy az összes gyógyítási költségeket kifizette, havonként megküldte neki a rokkantsági segélyt. Herbath El-ke 14 hónapra át húzta ezt a segélyt a pénztártól, míg múlt évi július hó 27-én folytonos szívelődés után elhunyt. A pénztár igazgatósága beigazoltnak vette, hogy a haláleset a több mint egy év előtti baleset következménye volt és az özvegynek 400 kor. haláleseti segélyt utalt ki. A múlt napokban megkapták még a 400 koronás haláleseti segélyt: Rakosi András gyűri lakos, a ki véletlen baleset folytán a vízbe fulladt, Manduch Imre nevezetű lakos, a ki megrakott kocsirol leesett és agyarakódás következtében elhunyt, továbbá Kamarasi Mihály bajsai lakos, a kit Szabó János szóváltás közben agyonlőtt. Mint ezekből látható, a segélypénztárnak bő alkalma van tagjainak segélyezésére és látható az is, hogy a gazdasági munkók körében sokkal sürűbben fordul elő a baleset, mintsem azt gondolnánk az ember.

— **Az eszlári vérvádrol** szóló két kötetes óriási feltűnést keltő munkájával most készült el E ö t v ö s Károly. E nagy szenzációt keltő művet, melynek bolti ára 12 korona, januárban teljesen ingyen kapja meg mindenki, aki most előfizet az „Egyetértés”-re (IV. Vármegye-utca 11). Előfizetési ár: évnegyedre 10 Korona, egy hóra 3 Korona 60 fillér.

— **A gőzgépezélok és gőzkazánfűtők** vizsgálata a Temesvári szervezett bizottság által 1903. évi január hó 17-én reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhely épületében fog megtartani.

A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőhöz Temesvár (Józsefváros Hunyady-ut 17. sz.) czimezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

— **Elvi jelentőségű határozatok.** A kereskedelmi miniszter legutóbb több érdekes elvi jelentőségű határozatot hozott. Nevezetesen kimondta, hogy a divatárkereskedő külön iparigazolvány nélkül foglalkozhatik posztókereskedéssel is, továbbá jogosítva van szabómunkára megrendeléseket elfogadni, olykép azonban, hogy a szabómunkákat arra jogosult iparosokkal végeztetni. Egy másik esetben kimondta a miniszter, hogy iparügyben a felebbzést az elsőfokú iparhatóságúnál kell bejárásítani. Főlebbzésnek a nem illetékes helyen, vagy posta útján előterjesztett főlebbzésnek az illetékes elsőfokú iparhatóságához való hatóságú közvetítése a fél veszélyére történik.

— **A tandíjfizetés új módja.** A gymnasiumokban és reáliskolákban, valamint az ezekkel egyenragu állami középiskolákban valószínűleg már a jövő évtől kezdve új tandíjfizetési mód lép életbe. A kultuszminiszteriumban most dolgozzák ki a tervezetet, amely nemcsak érdekes újdonságánál és eredetiségénél fogva, hanem előnyös is, — még pedig igen nagy mértékben — a szülőkre és az államkincstárra egyaránt. A jelenlegi gyakorlat a tandíjszedésnél tudvalevőleg az, hogy a miniszterium minden egyes tanintézetnél megbiz egy tanárt a tandíj kezelésével s ez a tanár a befolyt tandíjból munkája jutalmazásául négy százalékát kapja a beszedett tandíjak összegének. Ezek a négy-százalékos jutalékok, ha egyenkint nem is valami horribilis összegek, mégis az ország valamennyi állam tanintézetét összevéve, a tandíjakból jelentékeny összeget vonnak el az államtól. Hogy az állam ezeket az összegeket ne veszítse el, módot találtak ki a kultuszminiszteriumban arra, hogy a tandíjkezelés ráfizetés nélkül történjék. Evégből olyan módszert fognak behozni, mint a milyen mellett a postatakarékpénztári befizetések történnek. A tanulóknak ugyanis úrlapokat fognak kiosztani, amelyekre a fizetendő tandíj összegét bélyeggyekekben kell fölragasztaniok. A szülőknek annyiban lesz könnyebb ilyen módon a tandíjfizetés, mert a bélyegeket hosszabb idő alatt lassankint vásárolhatják össze a tandíjfizetés napjáig. A felbélyegzett úrlapokat a tanulók bemutatják intézetük igazgatójának aki azokat egyszerűen lebélyegzi s így továbbra értéktelenné teszi. A tandíjkezelésnek ezt az egyszerű módját bizonyára örömmel fogják üdvözölni a szülők is, akiknek érdekét ez a dolog legközelebről érinti.

— **A nők és az órák.** Egy századvégi filozófus összehasonlította a nőket az órákkal és a következő eredményre jutott:

A bakfis leány a régi órához hasonlít, mert mindig siet.

A kaczer cifrálkodó leány olyan, mint a toronyóra. Mindenki nézi, de senki sem veszi.

A szép, de csacska leány a zenélő órához hasonlít, mert eleinte tetszik, később azonban untat.

A gazdag leány olyan, mint az aranyóra. Alig látják meg rögtön azt kérdezik: mi az ára?

A szájasszony olyan, mint az ébresztő óra. Már hajnalban zörög.

A házias nő az ingaórához hasonlít. Lassan, de méltóságosan jár, csak idejében kell fölhuzni.

— **A mosoly mint gyógyszer.** Hogy Amerikát valja hazájának ez a gyógymód, azt talán mondanunk sem kell. Az illető orvos, kinek nevéhez e korszakalkotó ujtítás fűződik, gyógymódjait különösen a gyomor- és kedélybetegeknek ajánlja és állítólag klinikáján, hol már ily próbamosolygyógyításokkal kísérletezett, a betegek ötven százalékanál bámulatos eredmény mutatkozott. A gyógymód egyszerű: a betegnek mosolyognia kell, de nem csak szemével és ajkával, hanem szívből, egész lélekkel és pedig naponkint legalább három-négy óráig. Aki kételkedik e gyógymód sikerében, próbálja meg.

A Horgony Pain-Expeller (Richters Linimentum Capsici comp.) igazi n-pszertü háziszerré lett, mely számos családban már több mint 34 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuznál stb.-nél a Horgony Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő, sőt járványkornál, minő: a kolera és hányóhas-folyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerrő eredménynyel használtatott az influ-nza ellen is és 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „Richter-féle Horgony-Pain-Expeller” vagy „Richter-féle Horgony Linimentum”-et tessék kérni és a „Horgony” védjegyre figyelni kell.

— **Érdekes ujtítás a hírlapirodalom terén.** A Független Magyarország az ujesztendő küszöbén olyan ujtítással lép a magyar olvasóközönség elé, a mely ritkítja pártját a világ hírlapirodalmának történetében. Az ujtítás lényege az, hogy maga a lap előfizetője legyen egyuttal a lap tulajdonosa is. Ez a végtelenül fontos czél a legegyszerűbb módon érhető el. Aki ugyanis azt a pénzt, amit évről-évre valamely lap előfizetésére szokott küldeni, arra fordítja, hogy körülbelül ugyanakkora összeg befizetése által megveszi a „Független Magyarország” hírlapkiadó részvénytársaság” egy részvényét, ezzel jogot váltott arra, hogy a társaság kiadásában megjelenő „Független Magyarország” című politikai napilapot 12 (tizenkét) éven keresztül teljesen ingyen megkaphassa és részesedjék mindama kedvezményekben és ajándékokban, amelyeket a lap előfizetőinek nyújt. Ezáltal nemcsak tizenkét esztendőre biztosít magának teljesen ingyen egy kitűnően szerkesztett napilapot, hanem egyuttal a részvény átvételével résztulajdonosa is lesz a vállalatnak, amelynek minden jövedelmében ő is részesedik, anélkül, hogy bármiféle kockázatot vagy kötelezettséget vállalna magára.

A 200 koronás részvényt öt év alatt kell tölésíteni, körülbelül ugyanolyan összegben, mint valamely lap előfizetési összege. Az első részlet megfizetése után mindenki kap 12 darab újságszervényt, a melynek alapján tizenkét évig teljesen ingyen kapja a lapot. E kedvezmény futólagos mérlegelése is meggyőzhet mindenkit arról, hogy a Független Magyarország olyan előnyökhöz juttatja az olvasóközönséget, a melyekhez hasonlóra egyetlen létező lap sem képes. A napilapok legtöbbjének egy évi előfizetési ára 28 korona, sőt vannak olyan lapok is, amelyek 40 koronába kerülnek. Tizenkét év alatt tehát az előfizető fizet a lapjáért 336 koronát, illetve 480 koronát. Már most a Független Magyarország” részvényes-előfizetője fizet ugyanerre a tizenkét esztendőre mindössze 200 koronát öt évi egyforma részletekben; tehát a „Független Magyarország” előfizetője ez idő alatt megtakarít 136, illetve 200 koronát. És ezenfelül a hallatlanul olcsó áron kívül kap még egy 200 korona értékű részvényt és kap minden évben több értékes irodalmi ajándékot, a melyeknek értéke tizenkét év alatt szintén jelentékeny összegre rug.

E mellett a „Független Magyarország”, a mely tudvalevőleg a függetlenségi és 48-as párt lapja, egyike a legkitűnőbb szerkesztett napilapoknak. A függetlenségi párt 60 tagja közös felhívásban ajánlja a „Független Magyarország”-ot, és méltán, mert ebben a lapban jelennek meg a legrészletesebb országgyűlési tudósítások, a legmegbízhatóbb politikai értesülések, a legrisebb újdonságok. A „Független Magyarország” hasábjain megtalál az olvasó mindent, amit bármely más lap nyújthat neki s még mindezenkívül hetenkint felváltva olyan szépirodalmi, tanügyi, mezőgazdasági és egyéb mellékleteket nyújt, hogy a „Független Magyarország”-ban igazán megtalálhatja mindenki azt, amit keres, ami neki kell.

A lap kiadóhivatala (Budapest IV. Váci-utca 81.) mindenkinek szívesen ad bármiféle felvilágosítást.

Hirdetések.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

szokvány minőségben és európai nemes gyökere és sima vesszők mélyen leszállított árákon. Oltványok évre 90-100 ft

Mindenki a legvalóbb bor- és esemegyfajokból fajlisztán, teljes jótállással. Ha a szállítvány a megrendelőnek meg nem felel, úgy az oda- és visszaszállítási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszajutem. Így mindenki ebbe i szükségletét az én Rótsággal hazához szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKERITÉS.

Gleditschia esemeték és magvak.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedül, melyből oly tökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy hogy a bekerített részek teljesen károsmentesek. Minden rendelkezés rájukkal ellátott útvesztő és kocsis út utas melőltetik. Bővebb tájékoztató végett szíves fénvonalu díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki ezimét egy levelezőlapon tudatja, mely ninesen az a ház vagy család, a hol annak tartalmát hasznosra ne fordítassák, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekében áll, kik rendent semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltanak, melyek minde kinek nagy szolgáltatást tesznek.

Diócsemeték.

Kétféles, óriási jövedelmét biztosító vállalat fogva, ennek tenyésztése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Cím: „Ermetéki Első Szőlőoltvány-Telep.”
Nagykúnya u. p. Székelyhid. 20-10

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz 102. és 120 §-a értelmében ezenel közhírré teszi, — hogy az antalfalvi kir. járásbírósnak V. 551/2 1902. számú végzése által Dr. Schendl Emil pancsovai lakos javára, Szvirác Zsiva baránci lakos ellen 337 kor. tőke, ennek 1900 évi december hó 23-ik napjától járó 6% kamatai, — 1/3 % váltó-díj, — eddig összesen 124 kor. 96 fill. perköltéség 2 kor. árverés kifizetési követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1534 kor. becsült 25 % tergeri, gazdasági eszközök és lovakból álló ingóságok, nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek az antalfalvi kir. járásbírósnak Polg. V. 551—2/1902 sz. kiküldést végzése folytán a helyszínen, baránci adós lakásán leendő eszköz-lesére 1903. évi január hó 3-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is eladtnak fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt. Antalfalván, 1902. évi december hó 21-én.
Günies Béla,
kir. bírósági végrehajtó.

1—1
Pancsovai gazdasági egyesület.

Meghívó.

Egyesületünk t. cz. tagjai az 1903. január hó 17-én illetőleg 24-én délután 3 órakor a városbáza nagy tanácstermében megtartandó rendes közgyűlésre ezenel tisztelettel meghívtnak.

Napirend:

1. Évi jelentés.
2. Pénztáros jelentése.
3. Elnökség és választmány leköszönése.
4. Elnökség és választmány újja választása.
5. Az 1903. évi előirányzat megállapítása.
6. Indítványok.

Pancsován, 1903. január hó 1-én.
Konkoly S. elnök. 1—1
Weisz K. titkár.

Varrógépek 12 váltójában, mint kizárólag elsőrendű gyártmány. # Külön alkalmasok minden géphez — I. hímző-készletük ára 3 kor. — Eladás 5 évi jótállás mellett. — Javítások ingyen végeztnak.

Fontos képviselő.

A mélyen tisztelt vevő közönségnek becses tudomására hozom, hogy a

Szandrík
magyar ezüst-, chinaezüstárú- és alpaca-gyár

képviselőt PANC SOVA városa és VIDÉKE részére átvetem.

A gyár úgy az evőeszközökért, mint minden más ezüstnemű készítményekért 15 évi jótállást nyújt. Ezt pedig annál könnyebben nyújthatja, mivel minden egyes darab erős ezüsttörzse fehér fémalapon történő, s megengedem, hogy erről az egyes darabok megvesztése által meggyőződés szerzettessék. Úgy a detail, mint nagybani árak egyenlők más gyárak sárga fém-aljazatú készítményeivel. Azért joggal megkívánhatjuk, hogy ezen, a magas kormány felügyelete alatt álló vállalat szükségletünk beszerzése által támogatassék.

Kiváló tisztelettel
FISCHER MIKSA.

Ugyanott nagy raktár **ékszerekből,** aranyárúkból legjobb gyártmány, hanaui 14 karátos arany úri-lánczok, legfinomabb mintájú hölgy nyaklánczok, legjobb gyártmányú arany-, tulla és ezüstórák. Jól berendezett órásműhelyben bármilyen javítások pontosan végeztnak.

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszere, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynek, csúznál és megbűléseknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjegyvel és a „Richter” czegjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. ában a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.
Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók. **Rudolstadt.**

BOLDOG UJÉVET
kiván
összes mélyen tisztelt vendégeinek
Kontilovics Emil,
a „Hungaria” szálloda tulajdonosa.

BOLDOG UJÉVET
kiván
összes mélyen tisztelt vendégeinek
WITTLINGER BÉLA,
a „WEISZ”-szálloda tulajdonosa.

Boldog újévet
kiván
összes mélyen tisztelt vendégeinek
Manyk Imre,
vendéglős.

Boldog újévet
kiván
összes mélyen tisztelt vendégeinek
Ludwig Rudolf
a „Pelikan” szálloda tulajdonosa.

PANC SOVA I
láképes levelezőlapok
(legújabb felvételek)
igen szép egy- és többszínű fotolitografiai kivitelben kaphatók
Wittigschlager C.
könyvkereskedésében, Pancsován.

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi angol Balsamja
Egészségügyi hatóságilag megvizsgálva és jóváhagyva.
Az ívek felszerelése kereskedelm. törvényileg bejegyzett mintavédelem alatt áll.
Ezen Balsam belsőleg és külsőleg gyógyít. És pedig: 1.) Mint eddig elérhetetlen hatású gyógyszer a tüdő és a mell minden betegségénél; enyhíti a hurutot, és megszünteti a kivetést, csillapítja a fájdalmat okozó köhögést és meggyógyítja még a régebbi keletű ilyfajta bajokat is. 2.) Hatá a kitűnő torokgyógyász, rekedtségénél és minden torokbetegségénél stb. 3.) Minden lázat alaposan elhajt. 4.) Meglehető gyorsan gyógyít gyomorgörcsöket, köliát és gyomorszakadást. 5.) Enyhíthetős hashajtó és vértisztító szer, tisztítja a veséket, megszünteti a hypocondriát és melancholiát, erősíti az étvágyat és az emésztést. 6.) Kitűnően szolgál fogfájásnál, odvas fogak, szájhajadás és minden fog- és szájbetegségénél, megszünteti a felbőgést, a szájt és gyomorból eredő rossz szagot. 7.) Külsőleg használva mint esodálatos gyógyszer szolgál minden sebnél, hőpörésnél, szemölcs, égési sebek, elfagyott tagok, ruh. var és kiütésekénél, megszünteti a fűfájást, zúgást, szakadást, köszvényt, fűfájást stb. **Ügyeljünk mindenkor szorgosan a zöld apácza-védjegyre, a mint az itt ábrázolva van.** Hamisításokól legjobban óvakodhatunk, ha egyenesen a gyárból hozatunk er deti, behajlított kartonba helyeztet 12 kis vagy 6 duplaüveg 4 koronáért, Bosznia és Herz govinába 4 korona 60 filléért bérmentesen szállítva Ausztria Magyarorszáig bármely postállomásra. Kevesebb mennyiség nem küldetik. A küldés csak az összeg előre utalványozása vagy részfizetés teljesítése esetén eszközöltetik.
Miért szenved Ön? mikor biztos gyógyulásra nyújt kilátást ezen szer bármilyen sebnél, legyen az bármily régi s csaknem mindig elkerülhető a fájdalmas és veszdelmes műtétek sőt amputációk is, ha
Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi százlelevelű rózsza (centifolia) kenőcsét
használik, mely rendkívül szívóerővel bír, s a sok gyógyításában és a fájdalom csillapításában eddig utó érhetetlenül áll. A valódi százlelevelű rózsza (centifolia) kendis használható: gyermekágyasságnál je elterjedt meggyógyításánál, a tejfolyás elrekedésénél, melkmenyérséknél, orvászónál, mindenemű régi bajoknál, felrepedezett lábak és lábszárnál, sebeknél, sőtöllyásnál, dagadt lábknál sőt esontásnál is; 4991t., szűrt., lőtt., vágott- és zúzott sebeknél; idegen testek, mint ívegek és faszilánkok, homok és sörét, tüske által való eltávolítására; mindenféle daganat, ki-növes, karbunkulus, ujanövés, sőt ráknál is; ujjkacoz, körömdaganat, tüdőg, feltört ártak, minden-**nemű égési sebek,** elfagyott tagok, belegekbenél folyóseki keletkező sebek, nyakdaganatok, vérdagánatok, fűdaganatok, és gyermekek által sebnél stb. stb. Szétűlős csakis az ősszeg előrelátványo-zása után történik; 2 tévely ára portóval, szállítóterheléssel és csomagolással együtt 3 korona 50 fillér. **Köszönőiratok eredeti példányokban nagy zámban állanak közbet-kintésre.** Óva intem az érdeklődőket hatástalan hamisítványok megvételétől és kérem szigorúan ügyelni arra, hogy minden tévelyen a „Schutzengol-Apotheke des Thierry (Adolf) LIMITED in Pregrada” czégnak kell bégeztve lenni.
Ezen két gyógyszerhatásban felülmúlhatatlan szer nincs soha a véteve megromlásnak, sőt ellenkezőleg, minél rézibb, annál értékesebb, és hatá-sosabb; nem szenvednek sem a hidegség sem a forróság behatása alatt, ennélfogva bármely évszakban szétűlűdhetők. Ezen két szer majdnem mindig javulást és segélyt eredményez, legalább is az orvos segélyének igénybevételeig. Természetesen mellőzni kell mindig más, hamisított szerek, vagy ilyenfajta rokszor ajánlott érték- és hatás nélküli ügynevezett pótszernek használatát, — melyekért csak ezáltalani, dobjuk ki a pénzt, — hanem maradjunk meg mindig ezen két, régóta bevált, oisó és megbízható szer használatánál, melyek-nek mint teljesen ártalmatlan, világszerre ismeretes szernek, minden család-nál bármely esetűsegek előfordulásánál készletben kellene lenniök. A hol ezen szeret nem volnának kaphatók a fent leirt. valódságot bizonyító véd-jegygyel ellát a, onné legközértebb direkt rendelni a következő czímzéssel:
An Apotheker Thierry (Adolf) LIMITED Schutzengol-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Központi raktár Budapesten Török J. gyógyszerertárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerertárban és Bécsben Brady C. gyógyszerertárban.
20—8

RIVALÓ ERŐSÍTŐSZER
FARBENFABRIKEN vorm.
FRIEDR. BAYER & CO. ELBERFELD.
SOMATOSE
húsból készült és ennek tápanya-gát tartalmazó készítmény a leg-kiválóbb
erősítő-szer
gyenge és a táplálkozásban elma-radottaknak, ideg-, mell- és gyo-morbetegségeknél, beteggyasoknál, angol, kórban szenvedő gyerme-keknek, údülőknek, nemkülönben
Vas-Somatose
alakjában a
s ápkórosoknak
leaz ajánlva az orvosok által.
Vas-Somatose nem egyéb 2% szer-ves összetételű vasat, a melyen alak-ban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose.
Somatose rendkívül gerjeszti az étvágyat.
Raktáron van az összes gyógyszer-tárakban és gyógyszerkereske-désekben.
10—8